

## Упражнения

- I. Просклоняй: ἡ ἀγαθή τροφή — ἡ λαμπρὰ μορφή — ἡ ἡμετέρα γυνή.
- II. Проспрягай в импф.: ἀνάγω и ἀνάγομαι.
- III. Образуй требуемые формы импф. и переведи: 1 sg. act. от глаголов ἄρχω, κατάργω, ἄπτω, ἀτιμάζω, ἀμύνω, ἄδω. 1 pl. act. от глаголов ἐσθίω, ἐχθαίρω, ἡσυχάζω, ἦκω, αἰξάνω. 1 sg. и pl. med. от глаголов ἀμύνομαι, ἔρχομαι, εἰσέρχομαι, ὀργίζομαι.
- IV. Переведи на русский язык: 1. Ὁ τὸν Ἀθηναίων ἐσθτὼν ἀφιδμὸς μέγιστος ἦν. 2. Ἐν ταῖς λαμπραῖς ἐσθταις πολλαὶ φῦδαι ἦδοντο. 3. Καλλίστη ἦν ἡ τῆς Ἀθηναίας ἐσθτή. 4. Τότε πολλοὶ ξένοι εἰς τὴν τῶν Ἀθηναίων χώραν ἦκον. 5. Ὅλοι αἱ οἰκίαι μεστὰί ἦσαν ξένων. 6. Ἦρχοντο εἰς τὸν τῆς θεᾶς ναὸν καὶ αὐτὴν ἐθεράπευον.
- V. Переведи на древнегреческий язык: 1. Мы вошли в наше жилище, когда вы уже вышли отсюда (ἐντεύθεν). 2. Всем праздникам добрые люди радуются.

## ТЕКСТ № 9. СУД ПАРИСА

I скл.: суц. на -ῆ, -ᾶς и -ῆς. Личные местоимения. Futurum optivi. Accusativus duplex при «называть, считать кем-либо». Participium coniunctum. Вопросит. предлож. с τίς, τί. Dat. causae (ἦδομαι).

Ὅτε αἱ τρεῖς θεαὶ καὶ ὁ Ἐριμῆς ἦκον πρὸς τὴν Τρωικὴν χώραν, ἐκεῖ Πάρις τὰς βασιλικὰς ἀγέλας ἔνεμεν. Αὐτίκα δὲ Ἦρα ἤρχετο λέγειν: «Μὴ ἐκπλήγῃττον. Ζεὺς γὰρ αὐτὸς ἡμᾶς πέμπει καὶ σὺν ἡμῖν τὸν τῶν θεῶν ἀγγελον. Σε δὲ κελεῖται δικάζειν, τίς ἡμῶν ἐστί καλλίστη. Μὴ δὲ ἀτιμάξῃς ἐμέ, τὴν τοῦ οὐρανοῦ δέσποιναν. Ἐμοὶ γὰρ πείδονται πολλοὶ, καὶ παρ' ἐμοῦ οἱ

ἐσθλοὶ ἄνθρωποι πολλὰ ἀγαθὰ λαμβάνουσιν. Καὶ σὲ δὲ νομίζω ἐσθλόν. Ἔσται ἄρα καὶ σοὶ ἀγαθὰ, ὄλβος τε καὶ μεγίστη ἀρετή, καὶ περὶ σοῦ ἔσονται πολλαὶ τῶν αἰοιδῶν φῦδαι».

Μετὰ δὲ τὴν Ἦραν ἡ Ἀθηνᾶ: «Παρ' ἐμοῦ, — ἔφη, — ἔσται σοι λαμπρὰ δόξα τῆς ἀνθεΐας τε καὶ σοφίας. Πείθου οὖν μοι καὶ οὐκ ἀτιμάξῃς με καλλίστην. Τότε καὶ Ζεὺς, ὁ πατήρ μου, παρεῖται σοι».

Ἔπειτα Ἄφροδίτη σφραεφᾷ γλώττη ὀλίγους λέγει λόγους: «Ἐμὸν δὲ δῶρον ἔσται σοὶ ἡ καλλίστη γυνή».

Καὶ ὁ Πάρις τοῖς Ἀφροδίτης λόγοις ἠδομένος αὐτὴν καλλίστην εἶναι λέγει, καὶ τὸ μῆλον λαμβάνει ἡ Ἀφροδίτη. Ἦ δὲ Ἦρα ὀργιζομένη: «Διὰ τί, — ἔφη, — ἀτιμάζεις ἐμέ; Ἔσται γὰρ ἐμοὶ καὶ ἡμῖν πόλεμος διὰ τὴν ἄνοιάν σου, ὧν εἰ Πριάμου. Ἐχθαίρω γὰρ σὺν δικῇ ἡμᾶς καὶ ὄλην τὴν Τροίαν, καὶ μηδεὶς ἡμῶν μωφέσθω τὴν δικαίαν μοῖραν».

Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον ὁ Πάρις τῇ τῆς Ἀφροδίτης βουλῇ πειδομένος πορεύεται σὺν ἑταίροις πρὸς τὴν θάλατταν, καὶ πλέουσι διὰ τῆς θαλάττης εἰς τὴν Σπάρτην. Ἐντεύθεν οὖν ἀστράζουσι τὴν καλὴν Ἐλένην, τὴν τοῦ Μενελάου γαμετῆν.

## Сентенции

I. Ἡ γλώττα πολλῶν ἐστί αιτία κακῶν. 2. Ἔργοις φίλους γίνωσκε, μὴ μόνον λόγοις.

## Упражнения

I. Просклоняй в единственном числе: ἡ ἡμετέρα γλώττα — ἡ σὴ ἄνοια.

II. Просклоняй в единственном и множественном числе: ἡ ὀργιζομένη δέσποινα.

III. Определи начальную форму и значение приведенных форм: τῶν βουλῶν — νεκρῶν — πορευῶν — δικῶν — ἀρχῶν — ἐχθρῶν — θαλαττῶν — ἀετῶν — θυρῶν.

IV. Переведи на русский язык, обращая внимание на употребление местоимений: 1. *Διὰ τί μινδάνεις τὴν Ἑλληνικὴν γλῶτταν;* 2. *Μηθεῖς με βλαπτέτω.* 3. *Οὐ βούλομαι σοι μάχεσθαι.* 4. *Διαλέγου ἡμῖν.* 5. *Ἦρχοντο εἰς τὸ πλοῖον ἄνευ ἡμῶν.* 6. *Σέ, ὦ φίλε, διὰ τὴν σπῆν ἄνοιαν μέφομαι.* 7. *Ἐμοὶ πεῖθεσθε.* 8. *Διὰ τί ἡμῶς ἐβούλου χολάζειν;* 9. *Ἦρχοντο ὑμῖν μάχεσθαι.* 10. *Τίς ὑμῶν ἐδέλεε χαρίζεσθαι ἡμοῖ;*

#### ТЕКСТ № 10. АГАМЕМНОН

I скл.: муж. род на *-ας, -ης*. II скл.: жен. род на *-ας*.  
Атрибутивно-предикативное употребление определений. Предлог *παρά*+ dat., acc.

*Μενέλαος αὐτίκα οἰκέτην πέμπει εἰς Μυκῆνας, ἔνθα ἔβασιλευεν Ἀγαμέμνων, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Καὶ βουλεύονται οἱ δύο Ἀτρεΐδαι πρῶτον πεμπειν πρὸς πολλοὺς δεσπότης Ἑλληνικοὺς ἐβούλοντο γὰρ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μέγιστον ναυτικὸν καὶ μέγιστον ναυτῶν καὶ στρατιωτῶν στρατὸν πορίζεσθαι.*

*Προστάτης μὲν ὅλης τῆς στρατίας ἦν ὁ Ἀγαμέμνων αὐτός. Ὀπλίται δὲ ἄριστοι ἐλέγοντο εἶναι Ἀχιλλεύς, νεανίας ἀνδρείος, καὶ Αἴας καὶ Διομήδης ἄριστος δὲ τῶν τοξοτῶν ἐνομίζετο Ὀδυσσεύς.*

*Ἐκώλουντο δὲ τὸ πρῶτον τῆς πορείας τῷ βορέᾳ ἀνέμῳ. Ἦ γὰρ Ἀρτεμις ὠργίζετο τῷ τοῦ στρατοῦ προστάτῃ, ὥστε ὁ πατὴρ αὐτὸς Ἰφιδέειαν τὴν παρθένον παρὰ τὴν δίκην θύειν τῇ ὀργισμένῃ θεῇ ἀναγκάζεται.*

*Ἐπεὶτα παρὰ πολλὰς νήσους παρέπλεον οἱ Ἀχαιοί, ὥσπερ παρὰ τὴν Λῆμνον καὶ τὴν Λέσβον. Ἐν δὲ τῇ τῆς Ἀσίας ἡπείρῳ δέκα ἐνιαυτοὺς παρὰ τοῖς πλοίοις ἐμάχοντο τοῖς πολεμίοις. Ἐν ταῖς τῶν ποιητῶν βίβλοις λέγεται, ὅτι*

*Ἐκτωρ, ὁ Πριάμου υἱός, μάλιστα τὰς εἰς τὴν Τροίαν εἰσόδους ἔσφιν. Ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῷ τοῦ πολέμου ἡ Τροία διαφθείρεται. Πολλοὶ δὲ τῶν Ἀχαιῶν ἐν τῇ οἰκᾷ οὐδὲν ἀπέθνησκον, οἰκάδε δὲ ἐπανερχόμενος καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. Φονεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐπανερχόμενον Κλυταμήστρα, ἡ γαμητὴ αὐτοῦ, καὶ Αἰγισθος, ὁ φίλος αὐτῆς. Ἐπὶ δὲ Ὁρέστον, τοῦ τῶν Ἀτρεΐδων ὑστάτου, ἡ μήτηρ καὶ ὁ Αἰγισθος δέκα ἐνιαυτοὺς ὑστερον φονεύονται.*

#### Сентенция

*Νόμις ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινούς φίλους.*

#### Упражнения

I. Просклоняй: *ἡ μικρὰ βίβλος* – *ὁ δεινὸς δεσπότης*; *ἡ καλὴ νῆσος* – *ὁ ἀνδρείος νεανίας*.

II. Переведи на русский язык следующие словосочетания, обращая внимание на употребление предлогов: *μετὰ τὴν μακρὰν οἰκάδε ὁδόν* – *σὺν τοῖς ἡμετέροις πολιταῖς* – *ἄνευ οἰκετῶν* – *εἰς τὴν οἰκίαν σου* – *παρὰ ἐνίας νήσους* – *ὑπὸ τῶν ἀδύμων ναυτῶν* – *διὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἡπείρου* – *ἐπὶ τοὺς Ἀτρεΐδας* – *παρὰ τοῖς τῆς Σπάρτης προστάταις*.

III. Выпиши словосочетания упражнения II, заменяя формы ед. числа на формы множественного, и наоборот.

IV. Переведи на русский язык: I. *Ἐν τῷ Τροικῷ πολέμῳ Ἦσα καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Ἀχαιοῖς ἡμιμον, Ἀφροδίτη δὲ τοῖς Πριάμου στρατιώταις σύμμαχος ἦν.* 2. *Ἀχιλλεύς διὰ τὴν ἀνδρείαν ἐδαιμάζετο, Ὀδυσσεὺς δὲ διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὰς ἀγαθὰς βουλὰς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐδεαπεύετο.* 3. *Ἀνδρείοι στρατιῶται καὶ δεινοὶ σύμμαχοι ἦσαν καὶ τοῖς ἐναντίοις.* 4. *Ἐκτωρ, ὁ Πριάμου υἱός,*

ἑσθλοῖς ἔργοις τοὺς Ἀχαιοὺς πολλὰ κίς ἐξέπληγτην. 5. Οὐ μόνον τὰς εἰς τὴν Τροίαν εἰσόδους ἐφύλαττεν, ἀλλὰ καὶ τὴν στρατιάν πρὸς τὰ τῶν Ἀχαιῶν πλοῖα ἤγευ. 6. Ἄλλ' οὔτε αὐτῷ οὔτε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ δυνατὸν ἦν παρὰ τὴν τῶν θεῶν βουλὴν τὴν Τροίαν σφῆξιν. 7. Θεοὶ τε καὶ θεαὶ πολλὰ κίς ἐν τοῖς ἄσθεσι τοῖς πιεζομένοις παρησαν. 8. Οἱ Ἑλληνικοὶ ποιηταὶ οὐ μόνον τὰ τῶν Ἀχαιῶν ἔργα, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐναντίων ἤδον.

V. Переведи на древнегреческий язык: 1. Зевс приказывает, чтобы боги и богини помогли благородным воинам и мужественному их начальнику. 2. На этих островах земледельцы сажают (φτεύω) прекрасную лозу (ἡ ἄμπελος), так что купцы везут ее в Спарту и другие греческие и варварские страны (2 способами).

### ТЕКСТ № 11. ОДИССΕΪ

Наречия от прилаг. I-II скл.; указат. местоим. (οὗτος, ὁ αὐτός); ἄλλος. Предикативное употребление οὗτος. Причастие с уступительным значением (καίπερ). Предлог ἀπὸ.

Ἀνδρείως μὲν Ὀδυσσεὺς ὁ Ἰακχήσιος ἐν τῷ πολέμῳ ἐμάχετο, σοφῶς δὲ ἐν ταῖς ἀγοραῖς συνεβούλευε τοῖς πολίταις. Θαμνάσιον ἔργον τῆς σοφίας αὐτοῦ ἦν ὁ ξύλινος ἵππος. Οὗτος δὲ ὁ ἵππος μεστὸς ἦν ὀπλιτῶν, καὶ οὗτοι, ὅτε τὸ θηρίον νύκτωρ ἦν ἐν τῇ Τροίᾳ, τοῦτο λάθρα ἀνοίγουσι καὶ ἄρχονται ἀποκτείνειν τε καὶ κάειν.

Μετὰ δὲ τὴν Τροίας ἀπώλειαν ὁ Ὀδυσσεὺς οὐδὲν ἄλλο ἤθελεν ἢ ἤκειν οἰκαδε· ἀλλ' ἐν τῇ θαλάττῃ κακῶς ἔπραττεν. Παρῆν μὲν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Τροίας ἐπανερχομένη ἡ Ἀθηνᾶ. Αὐτῇ γάρ ἡ θεὰ ταύτῃ τῷ δουλεῖ ἀνδρώπῳ ἔχραϊζετο ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς τούτου τοῦ πολέμου. Ἄλλ' ὠργίζετο αὐτῷ δεινῶς ὁ Ποσειδῶν διὰ τὸν υἱὸν Πολύφμηον.

Ἐπεὶ γὰρ οἱ Ἰακχήσιοι ἤκουσι πρὸς τὴν τῶν μονοφάλακων νῆσον, Ὀδυσσεὺς τὸν τοῦ Πολυφμήμου ὀφθαλμὸν δουλεῖως ἐκκάει. Ἐν δὲ ἄλλαις νῆσοις καλαὶ νύμφαι ἐβίστευον — ἐν ταύταις ἦσαν ἡ Κίρκη καὶ ἡ Καλυψώ, — καὶ ἔμενον ὁ Ὀδυσσεὺς μακρὸν χρόνον παρ' αὐταῖς. Ἄλλ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τὰ πλοῖα καὶ οἱ ἔταιροι ὄλωσ διεφθειρέοντο.

Ὀδυσσεὺς δὲ αὐτὸς καίπερ ἀγρίοις ἀνέμοις πληγτόμενος εἰς τὴν Σχερίαν σφῆζεται καὶ φίλος ξενίζεται ὑπὸ τῶν ἐνοίκων. Οἱ δὲ αὐτοὶ τάχα εἰς τὴν Ἰθάκην αὐτὸν ἄγουσιν.

### Сентенция

Φίλων ἐστὶ τὸ αὐτὸ βούλευσαι.

### Упражнения

I. Просклоняй: ὁ αὐτὸς νέος — οὗτος ὁ νεανίας — ἡ αὐτῇ χώρα — αὐτῇ ἡ γλώττα — τὸ αὐτὸ τέκνον — τοῦτο τὸ πλοῖον.

II. Переведи, обращая внимание на значение наречий: δεινῶς ἐπιέζοντο — δειλῶς ἐφρευγετε — καλῶς ἤδεις — εὖ διελέγεσθε — σφαλερῶς Ἐλένην ἀρπάξει — δικαίως δικάζει — θαυμασίως ἐμάχου — κακῶς πράττεις — βασιλικῶς ἡμῶς ἐξενίξες — φοβερῶς ἐδεσμεύοντο.

III. Выпиши глагольные формы предыдущего упражнения, меняя презентные формы на имперфект, и наоборот (для изъявительного наклонения), числа и залого для всех наклонений.

IV. Переведи на русский язык: 1. Αὐτῇ ἡ θεὰ ἐμὲ τέρπει. 2. Σὺ δὲ ταύτῃ τῇ θεᾷ οὐ τέρπη. 3. Τούτοις τοῖς μύθοις καὶ ταύταις ταῖς φάσαις ἠδόμεθα. 4. Μὴ με κάλυε τούτου τοῦ ἔργου. 5. Διὰ τί ἡμῶς ἐθέλεις κάλυεν τούτων τῶν ἠδονῶν; 6. Μὴ πείδου τούτῳ τῷ ἀνδρώπῳ· μὴ θαύμαζε τοὺς λόγους αὐτοῦ. 7. Ἀγαμέμνων καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ αὐτῇ

στρατιῇ ἦσαν. 8. Ἀθηρᾶ αὐτῇ τούτῳ πολλὰκις σοφῶς  
συνεβούλευεν. 9. Ἡ αὐτῇ θεᾷ ἐκ τῶν θαλάττης καὶ  
τοῦ πολέμου κινδύνων αὐτὸν ἔσφραζεν. 10. Ὀδυσσεύς ταῖς  
σοφαῖς βουλαῖς αὐτῆς πειθόμενος ἀεὶ ἐσφάζετο.

V. Переведи любые два предложения предыдущего упраж-  
нения на латинский язык.

VI. Переведи на древнегреческий язык: 1. Вам достаня-  
ют удовольствие эти песни. 2. Ipsi dei bonos maxime in  
reiculis servant.

### ТЕКСТ № 12. ПУТЕШЕСТВИЕ АРГОНΑΥΤΩΝ

Прочие указат. местоимения (ὅδε, ἐκεῖνος). Прилагательные двух  
окончаний.

Предикат. употребление ὅδε, ἐκεῖνος. Gen. temporis. Gen. absolutus.

Ἄπ' ἐκείνης τῆς Θετταλίας, ἔνθα Πηλεὺς ἐβασίλευεν,  
Ἴάσων καὶ οἱ Ἀργοναῦται ποτὲ ἔπλεον εἰς τὴν Εὐξείνιον πόν-  
τον. Ἦδε ἡ θαλάττα ἣν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἔτι ἀγνωστος  
ὠνομάζετο δὲ πόντος Ἀξείνος, τὸ δὲ πλοῖον τὸ ἐκείνων τῶν  
ναυτῶν ἦν ἡ Ἀργώ.

Οἱ οὖν Ἀργοναῦται ἐκ τῆς ἀξείνου χώρας τῆς τῶν  
Κόλχων ἐκείνο τὸ ἔνδοξον δέσμα χρυσῶν οἴκαδε ἤθελον  
κομῆξιν. Χρυσοὺς γὰρ κείους ποτὲ δύο ἄδλια τέκνα διὰ τῶν  
νεφελῶν εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους ἔφερον, τὴν δὲ δορὰν αὐτοῦ  
δεινὸς δράκων νύκτωρ τε καὶ ἡμέρας ἐφύλαττεν.

Οἷδε οἱ ἐσθλοὶ ναῦται τῆς καλῆς ὥρας ἀρχομένης διὰ τοῦ  
Ἑλλησπόντου καὶ τοῦ βοσπόρου ἔπλεον καὶ εὐ ἤκουσι πρὸς  
τοὺς Κόλχους καίπερ πολλῶν κινδύνων αὐτοῖς γιγνομένων.

Ὅ δὲ δεσπότης ὁ τῆσδε τῆς χώρας οὐκ ἔτοιμος ἦν τὴν  
ἔνδοξον δορὰν αὐτοῖς παρέχειν, ἀλλ' Ἴάσων ὑπ' αὐτοῦ  
ἀναγκάζεται χαλεπὰ ἔργα πρότερον πράττειν. Ἐπεὶ δὲ  
τοῦτο αὐτῷ ἀδύνατον εἶναι φαίνεται, Μῆδεια, ἡ τοῦδε τοῦ

δεσπότην θυγάτηρ, λάδρα παντοῖα φάρμακα κομίζει αὐτῷ  
καὶ τῷ νεανίᾳ παρεῖναι βούλεται.

Τοῦ ξένου εὐχομένου κομίζεται οὖν ὑπ' αὐτῆς ἐκείνος ὁ  
δράκων, καὶ οὕτως ὁ Ἴάσων ἀρπάζει τὴν δορὰν. Ἐπειτα  
φεύγει καίπερ διωκόμενος σὺν τοῖς ἑταίροις καὶ ἐκείνη τῇ  
παρθένῳ εἰς τὴν Θετταλίαν.

### Упражнения

I. Просклоняй: ἡ ἀγνωστος γνώμη - ἐκείνη ἡ ὥρα - ὅδε ὁ  
τόπος - τότε τὸ φάρμακον.

II. Замени в приведенном тексте местоимение οὗτος на  
местоимения ὅδε и ἐκεῖνος, меняя единственное число  
на множественное, и наоборот: σὺν τούτοις τοῖς ὄπλοις  
- εἰς τοῦτο τὸ μέγαρον - παρα τούτον τὸν ποταμὸν - πρὸς  
ταύτην τὴν ἡπειρον - διὰ ταῦτα τὰ ζῶα - μετὰ τοῦτο τὸ  
ἔργον - διὰ τούτων τῶν θαλατῶν.

III. Переведи на русский язык, обращая внимание на зна-  
чение местоимений и причастных конструкций:  
I. Μακρὸν ἤδη χρόνον ἡμῖν διελεγγόμεθα. Νῦν δὲ τότε  
ἐγὼ λέγω· δολεροὶ εἰσιν οἱ ἡμέτεροι λόγοι. 2. Τάδε χερῆ  
ἡμῶς πράττειν· εὐ μανθάνειν, ἠσυχάζειν, πείθεσθαι. 3.  
Οἷδε ἦσαν ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν· Ἀγαμέμνων, Μενέ-  
λαος, Ἀχιλλεύς, Ὀδυσσεύς. 4. Ἰάσων ὑπὸ τοῦ τῶν  
Κόλχων δεσπότην ἀναγκάζομενος ἔνια χαλεπὰ ἔργα  
πράττει. 5. Μῆδειας ἐκείνῳ χαρίζομένης ὁ φοβερός  
δράκων φαρμάκῳ κομίζεται. 6. Οἱ Ἀργοναῦται καίπερ  
ὑπὸ πολλῶν πολεμίων διωκόμενοι τὴν τε παρθένον καὶ  
τὴν δορὰν οἴκαδε φέρουσιν.

IV. Что означают следующие прилагательные двух окон-  
чаний: ἄ-δικος, ἀν-άξιος, ἀ-παίδευτος, ἄ-νομος, ἀν-  
οπλος, ἄ-δοξος, ἀ-θάνατος, ἄ-φιλος, ἄ-θεος, ἀν-ἀρειδμος,  
ἀν-όλβιος, ἀν-όμιος, ἄ-διωρος?

V. Переведи на древнегреческий язык: 1. Нужно, чтобы мы храбро сражались с этими безбожными врагами.  
2. Наши друзья, хотя и сражающиеся против варваров, сказали им следующее: «Вам будет от всех жителей этого материка бессмертная слава».

### ТЕКСТ № 13

Слитные формы I-II скл.; относит. местоим. (ὅς). Futurum act., med. глаголов с гласными основами (ind., inf.).  
Acc. cum inf. в фигуруме.

#### А) ГЕНРИХ ШЛИМАНН

Ἦκούετε, ὦ μαθηταί, περὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, ὃς πολλοῖς ἦν δεινός, καὶ περὶ τῆς Ἀριάδνης, ἣ τὸν Ἀττικὸν ξένον ἔσφριξεν, καὶ περὶ τοῦ πλοίου, ὃ τοὺς Ἀργοναυτάς εἰς τὴν ἄξιον Δαλατταν ἔφερεν. Οὐκ ἄγνωστοὶ ἡμῖν εἰσιν οἱ θεοί, οἳ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐθεραπεύοντο, οὐκ ἄγνωστοὶ ἔναι τῶν νημφῶν, αἳ ἐν ἐρημοῖς νήσοις ἐβίστευον, οὐδὲ τὰ ἔργα, ἃ Ἡρακλῆς ἔπραττεν.  
Ἀλλὰ δῆλον ἐστὶ τούτους τοὺς μῦθους ἔργα ποιητῶν εἶναι, ὧν ἀριστος καὶ μέγιστος ἦν ὁ Ὀμηρος. Ὅμως ἐξωρῆτε το ἐν τῷ νῦν χρόνῳ ἐκ τῆς γῆς πολλὰ, ἐξ ὧν τὸν τότε βίον εὐ γιγνώσκωμεν.

Πρώτος οὖν ὠρυττε Γερμανικὸς ἔμπορος. Οὗτος ἦδη, ὅτε νέος ἦν, τὸν νοῦν ἔτρεπεν ἐπὶ τοὺς ἀρχαίους μῦθους. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον μὲν, ἐπεὶ ἤρχετο ὀρύττειν, πολλοῖς ἐφαινετο ἄνους εἶναι. Καίτοι ἐξώρυττεν ἐν τῇ Τρωικῇ τε καὶ Μυκεναίᾳ γῇ μεγίστους ἀρχαίων δεσποτῶν πυργους καὶ ἠέρισκε χερσῶν κόσμον καὶ ἀργυρᾶ ποτήρια καὶ χαλκᾶ ὄπλα καὶ ὀστᾶ ἀνδρώπων καὶ ἄλλα πολλὰ. Τάχα δὲ ἐδαύμαζε τὸν Γερμανικὸν ὄλη ἢ γῆ.

#### В) ПЛАН ПУТЕШЕСТВИЯ

Παντοῖα μὲν, ὦ φίλοι, ἦδη ἠκούετε περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου, πολλὰ δὲ ἄλλα νῦν ἡμῖν μηνύσω.

Ἄνεμοι οὐτε θαλάττα οὔτε ποταμοὶ ἡμᾶς καλύουσιν. Οὐδὲ κινδυνεύετε ἐν ταύτῃ τῇ πορείᾳ. Οὔτε γὰρ ἄγριοι ἄνεμοι οὔτε θαλάττα οὔτε ποταμοὶ ἡμᾶς καλύουσιν.

Ἦγήσομαι ἡμῖν εἰς Μίλητον καὶ Ἀθήνας καὶ Σπάρτην. Ἐκεῖ δεάσεσθε πολλὰ θαυμάσια καὶ ἀκούσεσθε περὶ πολιτικῶν καὶ φιλοσόφων καὶ ποιητῶν, καὶ πειρασόμεθα γινώσκειν, τί καὶ ἡμεῖς τούτοις ἀφείλωμεν.

Διὰ τοῦτο ἐλπίζω ἡμᾶς τῇ βουλῇ μου πιστεύσειν καὶ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πορεύσεσθαι.

#### Сенгенция

Ψυχῆς χαλινός ἐστιν ἀνδρώποισ ὁ νοῦς.

#### Упражнения

I. Просклоняй: τὸ χερσῶν ὄπλον - ἢ Ἀττικῇ γῇ (sg.)  
II. Образуй ind. и inf. fut. от глаголов δύω, ἠέραμαι и δεάομαι.

III. Переведи на русский язык: I. Πράττε ἀεὶ τοῦτο, ὃ κερῆ πραττεῖν. 2. Μὴ πείθου τούτῳ, ὃς ἐστὶν ἄνους. 3. Πιστεύσομεν τούτοις, ὧν ὁ νοῦς ἐστὶν ἐσθλὸς καὶ δίκαιος. 4. Ἄ κελεύεις, ἀνοιά ἐστὶν, ὦ φίλε. 5. Μόνοι οὔτοι οἱ μαθηταί, οἳ εὐ ἐμάσθων, καλὸν ἔπαινον λαμβάνουσιν. 6. Ἐλπίζομεν σε πιστεύσειν τοῖς εὔνοις φίλοις. 7. Ἀγαμέμνων, ᾧ πολλοὶ ὀπλῖται ἐπείδοντο, δεινός ἦν δεσπότης. 8. Ἀχιλλεύς, οὗ ἡ μήτηρ ἦν θεά, καὶ ὑπὸ τῶν ἐναντιῶν ἐθαυμάζετο.

IV. Перепиши третье, четвертое и седьмое предложения этого текста, меняя единственное число на множест-

венное, и наоборот, а формы настоящего времени, где это возможно, на формы будущего.

V. Переведи на древнегреческий язык: 1. Те друзья, чей (=которых) ум благороден, всегда служат предметом восхищения для нас (переведи пассивной конструкцией). 2. Мы победим неприятелей не только оружием, но и мужественной душой. 3. Spere esse vos semper victuros in proeliis, omnes virtutes (ἢ ἀρετῆ, -ῆς) multis in aegumnis monstraturos.

#### ТЕКСТ № 14. ЗАСЕЛЕНИЕ МАЛОЙ АЗИИ ГРЕКАМИ

III скл.: основы на -ε, -υ. Fut. medii глаголов с гласными основами (причастия).

Инфинитивная конструкция. Participium futuri с целевым значением (ὡς). Gen. при прилагательных (ἐπιστήμων). Предлог υπέρ.

Ἐν τῇ χώρᾳ τῇ Ἑλληνικῇ ὃ τε αἰθῆρ καὶ ὃ ἀπὲρ μάλλον λάμπουσιν ἢ παρ' ἡμῶν, καὶ μάλλον ἢ χθῶν τῇ τοῦ ἡλίου βία θερμαίνεται. Διὰ τοῦτο ἐκεῖ τὰ τῶν ἀροτήρων ἔργα ἐν τῷ ἔαρι πρότερον ἀρχεται. Οὐ γὰρ μακρὸς ἐκεῖ ἐστὶν ὁ χειμῶν οὐδὲ ψυχροὶ εἰσὶν οἱ μῆνες οἱ τοῦ χειμῶνος. Νύκτωρ δὲ ἐκ τῶν ἀρχαίων χρόνων οἱ λαμπροὶ ἀστῆρες τοῖς οἰκητόρσιν ἀγαδοὶ ἠγέμενες εἰσὶν. Καὶ οἱ Ἑλληνικοὶ ναῦται τοῦτοισ τοῖς ἠγέμοσι πιστεύειν ἔλεγον.

Ἦδη ἐν τῷ Ἀρχαίῳ χρόνῳ ἔνιοι τῶν Ἀρχαίων πρὸς τὰς νήσους καὶ τὰς τῆς Ἀσίας ἀκτὰς ἐπλεον καὶ ἐκεῖ φικίζοντο. Ἐπεὶ δὲ αἱ Δωρικοὶ φυλαὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰσέπιπτον, πολλοὶ ἤρχοντο τὴν τῶν προπατόρων γῆν λεῖπειν καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀποικίας κτίξιν, ὧν μέγιστα ἦσαν αἱ τῶν Ἴωνων, ὥσπερ Μίλητος καὶ Ἐφεσος. Ἐνταῦθα γὰρ ἐν ἀσφαλεῖα βιοτεύσειν καὶ εὐδαιμόνες ἔσεσθαι ἐνόμιζον.

Ὅμως οἱ ἐκεῖ Ἑλληνες πολλὰκις ἐμάχοντο τοῖς γείτοσιν υπέρ τῆς ἰδίας χθονός, ἐν δὲ τῇ εἰρήρῃ ἐμειδανον παρὰ τῶν γειτόνων παντοίας τέχρας. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἐπιστήμονες ἦσαν πολλῶν τεχνῶν, καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον Ἴωνικοὶ ἔμποροι ἐν τοῖς ἀγαθοῖς μισθῶν ἐκ τῶν ἰδίων λμμένων εἰς ἀλλοτριούς λμμένας ἔπλεον ὡς κατὰ θεασόμενοι καὶ ἀκουσόμενοι.

#### Упражнения

I. Просклоняй: ὁ λαμπρὸς ἀστῆρ - ὁ πολέμιος γείτων - τὸ καλὸν ἔαρ (sg.)

II. Определи начальную форму и переведи: ἀγρός, μῆρος, χθονός, θυμός - οἰκετῶν, ὦν, φυλῶν, ναυτῶν, νεκρῶν, οἰκίῶν - λμμένων, ἀνέμων, ἑταίρων, ἀροτήρων, ἐπιστήμων, ἠγέμων, εὐδαιμόνων, ἔμπορων, προπατόρων.

III. Переведи на русский язык, обращая внимание на синтаксические конструкции простого предложения: I.

Οὐ νομίζομεν τοὺς ἀνθρώπους θεσσαροὺς εὐδαιμόνας γίνεσθαι. 2. Μὴ ἐλπίζετε θεσσαροὺς εὐδαιμόνας ἔσεσθαι. 3. Πιστεύετε ἐμὲ ἡμῶν ἀγαθὸν φίλον καὶ συμμαχον ἔσεσθαι. 4. Ἐλπίζομεν μετ' ὀλίγον χρόνον τῆς τῶν Ἑλλήνων γλώττης ἐπιστήμονες ἔσεσθαι. 5. Καίπερ τῆς Ἦρας ὀργισμένης Πάρις τῇ Ἀφροδίτῃ πείθεται. 6. Πάρις ὑπὸ ταύτης τῆς θεᾶς κελενόμενος ἀρπάξει τὴν Ἑλένην. 7. Ἡ θεὰ σὺν αὐτῷ πορεύεται ὡς τῷ πλοίῳ ἠγρομένη. 8. Οἱ Ἀτρεΐδαι διελέγοντο τοῖς ἄλλοις ἠγρομένοι ὡς περὶ τοῦ πολέμου βουλευσόμενοι. 9. Ἀγαμέμνων τὴν Ἰφιγένειαν δύνει ὡς πειρασόμενος τῇ ὀργισμένῃ θεῇ χαρίζεσθαι.

IV. Переведи на древнегреческий язык: 1. Ионийцы пришли в Черное море, чтобы основать на его берегах новые колонии. 2. Я надеюсь, что в скором времени отправлюсь в путь. 3. Ducibus parentes milites bene pugnant.

ТЕКСТ № 15. ГРЕЧЕСКАЯ КОЛОНИЗАЦИЯ  
БЕРЕГОВ ЧЕРНОГО МОРЯ

Aoristus activi глаголов с гласными основами (ind., inf., imp.).  
Употребление аориста. Gen. obiectivus при глаголах типа ἀπέλεω. Dat.  
sociativus (παλιέω и др.). Предлог ἐπίς. Союз ἕως.

Ἐμνημόνευσα, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐπὶ ταῖς τῆς Ἀσίας ἀκταῖς  
πολλὰς ἀποικίας ἴδρυσαν, καὶ ἠκούσατε αὐτοὺς οὔτε τῆς  
γεωργίας οὔτε τῶν τεχνῶν οὔτε τῆς ἐμπορίας ἀμελήσασι.  
Οὕτως οὐκ ὀλίγοι μὲν τῶν πολιτῶν ἐπλούτησαν. Ἰσχυσε δὲ  
καὶ ἡ τῶν Λυδῶν βασιλεία, καὶ οἱ Λυδοὶ ἐπεδήμησαν τὰς  
τῶν Ἑλλήνων ἀποικίας δουλώσαι. Ἄνδρείως μὲν οὖν οἱ  
Ἕλληνες τοῖς Λυδοῖς ἐπολέμησαν.

Ἦν δὲ ἐν τῇ τῶν Μιλησίων βουλῇ ἔμπορος, ὃς ἦδη εἰς  
πολλὰς χώρας ἀπεδήμησεν. Τοῦτον οὖν οἱ πολιταὶ πρώτη-  
σαν. «Σοὶ καὶ πρότερον ἠκολουθήσαμεν, ὅτι ὠμίλησας  
πολλοὺς ἀνθρώπους. Συμβούλευσον δὴ ἡμῖν, ὥσπερ καὶ  
πρότερον συνεβούλευσας».

Ἐκεῖνος δέ. «Ἦδη, — ἔφη, — οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ἐκ τῆς  
Εὐβοίας γεωργοὶ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων ἐν τε τῇ Σικελίᾳ  
καὶ τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἐν τῇ Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ ἐμπορία καὶ  
ἀποικίας ἴδρυσαν, ἕως τὴν Φοινικίαν ἐμπορίαν πολλαχοῦ  
ἔπαισαν. Τοῦ δὲ πόντου Ἀξείνου ἠμέλησαν. Ἐμῖν οὖν συμ-  
βουλεύω. Ἰδρύσατε ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις καινὰς ἀποικίας.  
Οἱ μὲν τέκτονες ποιησάντων πολλὰ πλοῖα, οἱ δὲ ἄλλοι  
τεχνῖται ἄλλα παντοῖα, ἃ πωλήσομεν τοῖς Σκύθαις καὶ  
ἄλλοις βαρβάροις. Ἐκαστος οὖν ἡμῶν ποιησάτω, ἃ συνεβού-  
λευσα». Ἐπεὶ οὖν ἐνίκησεν ἡ τούτου δόξα, οἱ Μιλήσιοι  
ἐκύκλωσαν ἐντὸς ἑκατὸν ἐνιαυτῶν τὸν πόντον ἐξήκοντα  
ἀποικίαις. Πολλοὶ δὲ τούτων ἔτι καὶ νῦν ἐνδοξοὶ καὶ  
εὐδαίμονές εἰσιν ὥσπερ Μεσημβρία καὶ Τόμις καὶ Ὀλβία  
καὶ Παυτικαπαῖον.

Упражнения

I. Проспрягай параллельно: 1. *συνεβούλευον* и *συνεβού-  
λευσα* 2. *ἰδρύσω* и *ἴδρυσα*.

II. Определи глагольные формы и переведи: *πολλήσατε*  
*τὴν οἰκίαν* — *ἔδυσάτε τῇ* Ἡρα — *τί ἐποιήσατε*; — *ἐμνημόνευ-  
σεν ἡμῖν τὸν τοῦ γείτονος θάνατον* — *κέλευσον αὐτὸν τὸ ἔργον*  
*παῦσαι* — *ἐκεῖνον ἐρωτησάντων* — *ἐν ἀσφαλείᾳ βιοτεύον-  
των* — *οὐδὲν ἦκουσα* — *ἴδρουν, ἴδρυσον*.

III. Замени в глагольных формах предыдущего упражне-  
ния аористные формы фигуральными, и наоборот  
(если это возможно), а также формы единственного  
числа — на множественное, и наоборот.

IV. Переведи на русский язык: 1. *Κροῖσος, ὁ τῶν Λυδῶν*  
*δεσπότης, πολλοὺς ἐνιαυτοὺς ἐβασίλευσεν*. 2. *Ἐνδοξὸς ἦν*  
*διὰ τοὺς λαμπροὺς θησαυροὺς*. 3. *Πολλοὶ ξένοι πρὸς αὐτὸν*  
*ἦγον καὶ τὰ βασίλεια ἐθαύμαζον*. 4. *Ἐπεὶ δὲ τοῖς*  
*Πέρσαις ἐπολέμησεν, οὗτοι Κροῖσον ἐνίκησαν*. 5. *Ἡρα-  
κλῆς, ἐπεὶ ἦδη πολλὰ ἔργα ἐποίησεν, ὠθενέ ποτε πρὸς τὸν*  
*Καῦκασον*. 6. *Ἐνταῦθα Προμηθεὺς πολλὰ κακὰ ἔπαι-  
σεν ὑπὸ τοῦ ἀετοῦ*. 7. *Ὁ δὲ Ἡρακλῆς τοῦτον ἐφόνευσε*  
*καὶ οὕτως ἔλυσεν ἐκεῖνον*.

V. Переведи любые два предложения предыдущего текс-  
та на латинский язык.

VI. Переведи на древнегреческий язык: 1. Ты победил  
врагов, о владыка: теперь победи друзей благодаря  
ми (ἢ *εὐεργεσία, -ας*). 2. Сугус Lydorum regem crudeli  
morte affici (зд.: *κολάζω*) volens tamen repercit (*φειδο-  
μαι*) misero, Solonis nomen audiens (переведи аорист-  
ным причастием).